

Reguliavimo naštos mažinimo menas: kaip kurti mažiau varžančią verslo aplinką

2025 m.

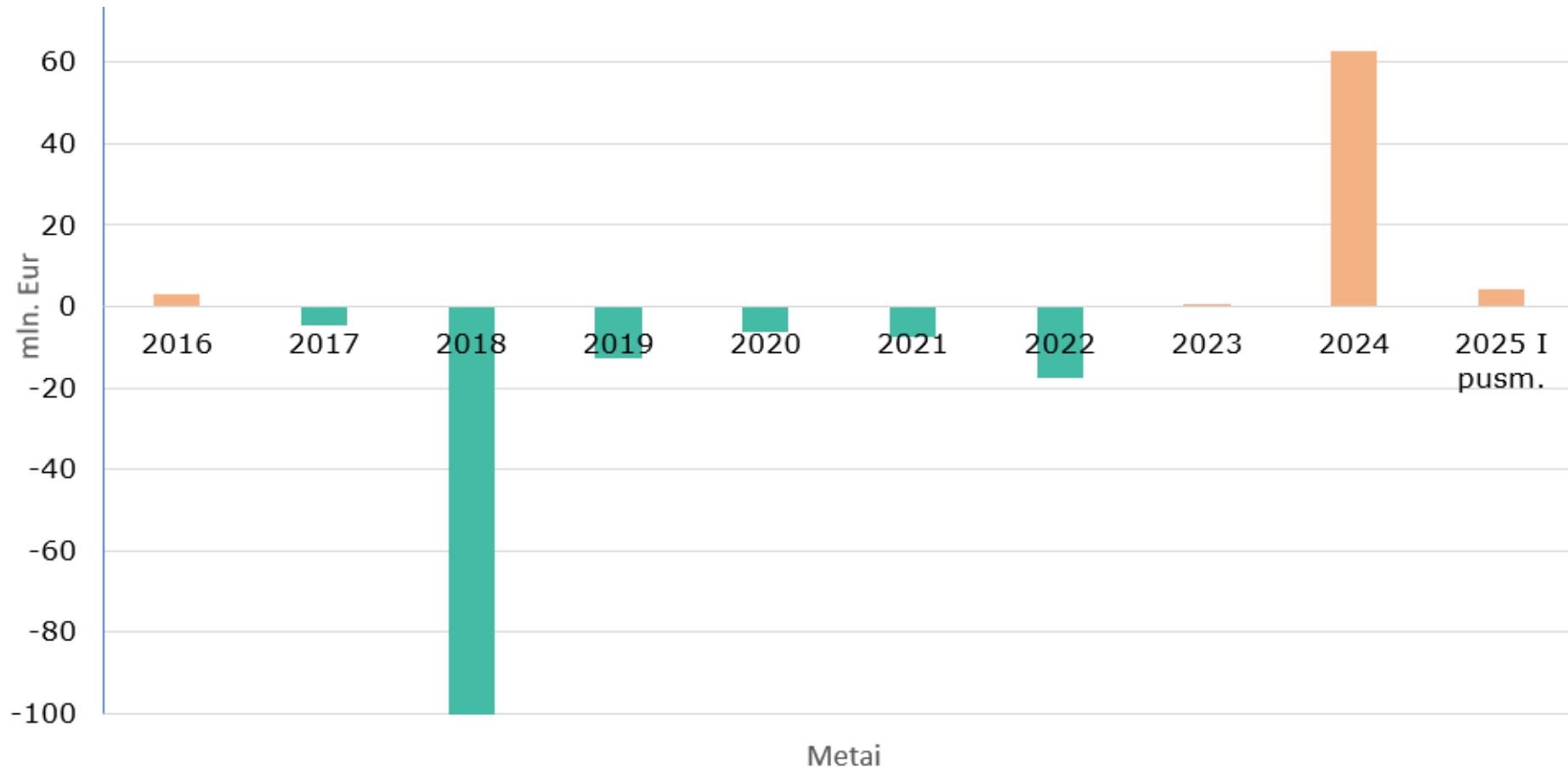


ES politinės gairės

Būtinybė verslui sudaryti palankesnes sąlygas, kad užsiimti verslu Europoje būtų paprasčiau ir greičiau

1. mažesnė biurokratinė našta ir mažiau ataskaitų
2. didesnis pasitikėjimas
3. geresnis vykdymo užtikrinimas
4. greitesnis leidimų išdavimas

Administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų pokytis Lietuvoje



Tarptautinės iniciatyvos

EBPO

- Rengia gaires, skirtas padėti šalims gerinti reguliavimo politiką ir užtikrinti, kad teisės aktai bei kiti reguliavimo instrumentai būtų kokybiški, efektyvūs ir proporcingi

ONE-IN-ONE-OUT

- EK įvestas reguliavimo principas, pagal kurį kiekvienam naujam reguliavimui, įvedamam į sistemą, turi būti pašalintas arba supaprastintas vienas esamas

REFIT

- EK reglamentavimo kokybės ir rezultatų programa, pagal kurią siekiama, kad ES teisės aktai būtų paprasti, veiksmingi ir nenutolę nuo ES politikos tikslų

OMNIBUS

- EK iniciatyvos, kai reikia atnaujinti arba pakeisti daug teisės aktų vienu metu

Kitų šalių patirtis

45 mln.
Eur/m.

- Nyderlandų įmonių dydžio klasifikavimo kriterijų pakeitimas, todėl dalis įmonių nebeturi atlikti finansinio audito

600 mln.
Eur/m.

- Nyderlandų standartinių verslo ataskaitų sistemos sukūrimas, įmonės duomenis teikia tik vieną kartą ir tik vienoje sistemoje

625 mln.
Eur/m.

- Vokietijos dokumentų archyvavimo termino sumažinimas nuo 10 iki 8 metų

3,5 mlrd.
Eur/m.

- Vokietijos Biurokratijos mažinimo aktas, kuriuo patvirtinama serija reguliavimo naštos mažinimo priemonių, pvz., mažoms įmonėms suteikta teisė rečiau teikti PVM deklaracijas

Reguliavimo naštos mažinimas, naudojant Vertės srauto žemėlapių metodą

Vertės srauto žemėlapis

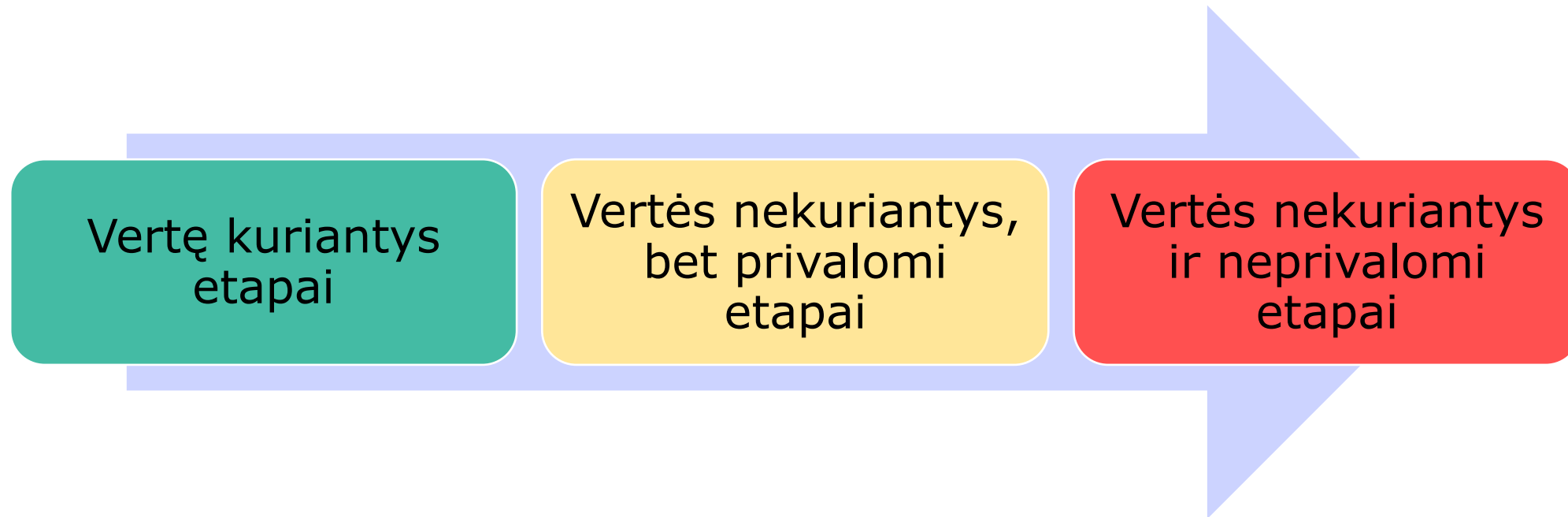
Vertės srauto žemėlapis – Grafiškai arba lentelėje išdalinta proceso seka, kuri susideda iš vertę kuriančių ir vertės nekuriančių etapų.

Vertės srauto žemėlapio tikslas – Išanalizuoti ir optimizuoti teisės aktais reglamentuotą procesą.

Vertės srauto žemėlapio rezultatas – Optimizuotas teisės aktais reglamentuotas procesas:

- Sumažinta proceso trukmė (val.);
- Sumažintas darbo laikas (val.);
- Sumažinti materialiniai ištekliai, reikalingi procesui atlikti (Eur);
- Padidinta proceso kokybė (klaidų, skundų skaičius).

Vertės srauto žemėlapis etapų tipai



Švaistymų tipai

1. Taisymas / koregavimas / klaidos
2. Produkcijos, paslaugų rezultatų perteklius
3. Nereikalingas procesas
4. Nereikalingas daiktų judėjimas
5. Nereikalingas žmonių judėjimas
6. Nereikalingas inventorių, priemonės
7. Laukimas / prastovos
8. Nepanaudotos žinios

1. Taisymas / koregavimas / klaidos

Procese įvykusi klaida, dėl kurios procesas negali būti tęsiamas toliau ir būtina atlikti taisymo ar koregavimo veiksmus:

- neteisingai parengtas dokumentas;
- blogai suteikta paslauga;
- netinkamai užpildytas prašymas ir kt.

2. Produkcijos, paslaugų rezultatų perteklius

Proceso metu sukurtas perteklinis rezultatas, kurio klientui nereikėjo ir jis jo neužsakė:

- išduodant elektroninį leidimą, papildomai atspausdintas leidimo originalas ir pasirašytas fiziniu parašu;
- užsakant pažymą nurodyta, kad ji turi būti pateikta elektroniniu būdu, tačiau ji klientui pateikta elektroniniu būdu ir išsiųstas fizinis pažymos originalas, pasirašytas fiziniu parašu.

3. Nereikalingas procesas

Nereglamentuotas ir neprivalomas proceso etapas, kurio nebūtina atlikti, tačiau jis yra atliekamas:

- dokumento papildomas suderinimas su darbuotoju, su kuriuo pagal teisės aktus dokumento derinti nereikėjo;
- elektroninio dokumento, pasirašyto el. parašu, spausdinimas ir archyvavimas.

4. Nereikalingas daiktų judėjimas

Nereikalingas daiktų, dokumentų, duomenų ir informacijos judėjimas procese, kai šis judėjimas nesukuria jokios papildomos vertės:

- darbo priemonių pernešimas iš vienos vietos į kitą proceso metu;
- elektroninių dokumentų kopijų darymas ir saugojimas skirtingose direktorijose.

5. Nereikalingas žmonių judėjimas

Nereikalingas žmogaus judėjimas fiziškai ir el. erdvėje, kai šis judėjimas nesukuria papildomos naudos:

- informacinėje sistemoje norint patvirtinti suvestą informaciją, vietoje vieno mygtuko paspaudimo reikia paspausti 4;
- fizinis dokumento pernešimas iš vieno kabineto į kitą, norint gauti visas vizas ir parašus ant dokumento.

6. Nereikalingas inventoriūs, priemonės

Nereikalingos darbo priemonės, medžiagos, dokumentai, duomenys, kurie procese nesukuria jokios vertės, tačiau reikalauja papildomų veiksmų:

- darbo vietoje didelis kiekis dokumentų, kurie nebereikalingi jau keletą metų, tačiau reikalauja papildomo laiko juos pernešant, perkeliant proceso vykdymo metu;
- per didelis kiekis sandėlyje saugomų saugiųjų dokumentų blankų, kurie einamaisiais metais jau nebus panaudoti, tačiau jie buvo perkami, saugomi tinkamomis sąlygomis, perkeliama iš vienos vietos į kitą.

7. Laukimas / prastovos

Proceso sustabdymas, kai jis negali būti vykdomas toliau, nes reikia kažko laukti:

- dokumento negalima išsiųsti, nes laukiama, kol jis bus užregistruotas;
- Prašymo nagrinėti negalima, nes laukiama, kol bus pateiktas trūkstamas prašymo priedas.

8. Nepanaudotos žinios

Tai laikas, kai darbuotojas atlieka ne savo tiesiogines funkcijas.

Vertinama, kad tuo metu, kai darbuotojas atlieka ne savo tiesiogines funkcijas, jis nepanaudoja savo žinių ir kompetencijų, dėl kurių jis ir priimtas dirbti procese:

- komisijos narys, kurio kompetencijos sritis yra IT sistemos, komisijos posėdžio metu taiso rašybos klaidas;
- skyriaus vedėjas, kuris neatliko viešojo pirkimo, pasirašo ant to pirkimo sąskaitos faktūros.

Praktinis Vertės srauto žemėlapiio metodo taikymo pavyzdys

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

Vertinamas teisės aktas arba jo dalis
2025-05-29 Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus įsakymas Nr. 2BE-122 „Dėl įgaliojimų egzaminuoti fizinius asmenis, siekiančius įgyti teisę dirbti pavojingajoje geležinkelio zonoje, ir (ar) fizinius asmenis, siekiančius įgyti teisę vadovauti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbams, išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
Nuoroda
https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/8194e8063c8211f0b070ee7f1ceefc75/asr
Teisės akte nurodyti ir stebimi reguliavimo tikslai
Nenustatyti

Įrašomas vertinamas teisės aktas, ar jo dalis

Pateikiama nuoroda į teisės aktą

Įrašomi teisės akte nustatyti reguliavimo tikslai

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

Verslo subjekto atliekami veiksmai pagal teisės akte numatytus reikalavimus/procesą					
	reikalavimas	reikalavimas	reikalavimas	reikalavimas	reikalavimas
1.	Parengti egzaminavimo kokybės valdymo sistemą, kuri apima: <ul style="list-style-type: none"> • nediskriminacines galimybes; • nešališkumą; • paskatų ar spaudimo nebuvimą; 	Išsigryninti reikalavimus ir apimtį	30 min.	Taip	Klaidų taisymas, nepanaudotos žinios
		Parengti kokybės valdymo sistemos projektą	180 min.	Taip	
		Suderinti kokybės valdymo sistemos projektą	30 min.	Taip	

Įrašomi visi teisės akte nustatyti reikalavimai verslui

Įrašomi visi veiksmai, kuriuos reikia atlikti dėl reikalavimo

Įrašomos kiekvieno veiksmo sąnaudos

Identifikuojama, ar veiksmas kuria vertę

Įrašomi švaistymai, kurie atsiranda atliekant kiekvieną veiksmą

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

2.	Parengti 70 klausimų-atsakymų katalogą (asmenų siekiančių įgyti teisę dirbti pavojingoje geležinkelių zonoje)	Išsigryninti reikalavimus ir apimtį	30 min.	Taip	Perprodukcija, klaidų taisymas, nepanaudotos žinios
		Parengti klausimų atsakymų projektą	700 min.	Taip	
		Suderinti klausimų atsakymų projektą	60 min.	Taip	
		Patvirtinti klausimų atsakymų projektą	2 min.	Taip	

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

3.	Parengti 200 klausimų-atsakymų katalogą (asmenų siekiančių vadovauti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbams)	Išsigryninti reikalavimus ir apimtį	30 min.	Taip	Perprodukcija, klaidų taisymas, nepanaudotos žinios
		Parengti klausimų atsakymų projektą	2000 min.	Taip	
		Suderinti klausimų atsakymų projektą	120 min.	Taip	
		Patvirtinti klausimų atsakymų projektą	2 min.	Taip	

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

4.	Pateikti įrangos, naudojamos egzaminų vaizdo įrašams daryti ir saugoti, nuosavybės teisę ar valdymą kitu teisėtu pagrindu patvirtinančių dokumentų kopijas	Parengti įrangos, naudojamos egzaminų vaizdo įrašams daryti ir saugoti, nuosavybės teisę ar valdymą kitu teisėtu pagrindu patvirtinančius dokumentus	20 min.	Ne	Papildomas procesas, perprodukcija
		Sukurti egzaminavimo sistemą	8000 Eur.	Taip	

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

5.	Parengti organizacinių ir techninių priemonių, naudojamų egzaminų rezultatų atsekamumui užtikrinti, aprašymą	Išsigryninti reikalavimus ir apimtį	30 min.	Taip	Perprodukcija, klaidų taisymas, nepanaudotos žinios
		Parengti organizacinių ir techninių priemonių, naudojamų egzaminų rezultatų atsekamumui užtikrinti, aprašymo projektą	180 min.	Taip	

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

5.	Parengti organizacinių ir techninių priemonių, naudojamų egzaminų rezultatų atsekamumui užtikrinti, aprašymą	Suderinti organizacinių ir techninių priemonių, naudojamų egzaminų rezultatų atsekamumui užtikrinti, aprašymo projektą	30 min.	Taip	
		Patvirtinti organizacinių ir techninių priemonių, naudojamų egzaminų rezultatų atsekamumui užtikrinti, aprašymo projektą	2 min.	Taip	

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

6.	Pateikti prašymą LTSA	Įrašyti bendrinę informaciją apie pareiškėją (adresas, pašto kodas ir pan.)	5 min	Ne	Papildomas procesas, klaidų taisymas, laukimas
		Pridėti kokybės valdymo sistemos aprašą	3 min.	Taip	
		Pridėti kitus dokumentus, patvirtinančius svarbias aplinkybes ir faktus	0 min.	Ne	

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

6.	Pateikti prašymą LTSA	Pateikti egzaminų klausimų-atsakymų katalogą	3 min.	Taip	
		Pateikti įrangos, naudojamos egzaminų vaizdo įrašams daryti ir saugoti, nuosavybės teisę ar valdymą kitu teisėtu pagrindu patvirtinančius dokumentus	3 min.	Taip	
		Pateikti įrodymus, kad pareiškėjas yra sudaręs sąlygas teikiamomis paslaugomis naudotis neįgaliesiems ir ribotos judėsenos asmenims	3 min.	Taip	

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

6.	Pateikti prašymą LTSA	Pateikti organizacinių ir techninių priemonių, naudojamų egzaminų rezultatų atsekamumui užtikrinti, aprašymą	3 min.	Taip	
		Sumokėti valstybės rinkliavą	2 min.	Ne	
		Pateikti prašymą	1 min.	Taip	

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

Siūlomi pakeitimai/patobulinimai

1. Nustatyti teisės akto reguliavimo apimtyje šiuos kokybinius tikslus:
 1. veiklos tikrinimo metu nustatytų pažeidimų mažėjimas;
 2. pagrįstų nusiskundimų mažėjimas;
 3. verslo subjekto paslaugos suteikimo (nuo prašymo pateikimo iki egzaminavimo) trukmė;
 4. verslo subjekto teikiamos paslaugos (vieno asmens egzaminavimo) kaina;
 5. potencialių rinkos dalyvių skaičius, kurie įsigijo įgaliojimus suteikiančius teisę egzaminuoti fizinius asmenis;
 6. išlaikiusių egzaminus asmenų nustatytų pažeidimų skaičiaus mažėjimas jų vykdomoje praktinėje veikloje;
 7. eismo įvykių, susijusių su egzaminus išlaikiusių asmenų veikla, mažėjimas;
 8. iš pirmo karto tinkamai pateiktas prašymas paslaugai gauti.

Periodiškai vertinant tikslų pasiekimo dinamiką, peržiūrėti ir esant poreikiui koreguoti teisės akte numatytus reikalavimus.

Įrašomi siūlomi
teisės akto
pakeitimai

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

2.	<p>Verslo subjektai turi parengti egzaminavimo kokybės valdymo sistemą pagal GTESĮ numatytus principus. Šių principų suvokimas gali labai skirtis, todėl siūloma parengti deklaracijas, kurias verslo subjektai patvirtintų ir įsipareigotų laikytis. Nevertinti, kaip verslo subjektas organizuoja vidinius procesus.</p>
3.	<p>Verslo subjektai turi parengti egzaminų klausimų - atsakymų katalogus.</p> <ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="326 682 1536 768">1. Verslo subjektai nėra kompetentingi parengti kokybiškus katalogus, kadangi neturi informacijos apie eismo įvykius ir jų priežastis.<li data-bbox="326 772 1536 858">2. Rengdami katalogus yra suinteresuoti juos „palengvinti“, kad būtų didelis išlaikymo procentas.<li data-bbox="326 862 1536 948">3. Kiekvienas verslo subjektas parengia skirtingus katalogus, todėl užtrunka jų vertinimas ir įgaliojimų išdavimo terminas.<li data-bbox="326 952 1536 1038">4. Kadangi rengiami skirtingi katalogai, neužtikrinamas kryptingas reikalingų žinių įvertinimas.<li data-bbox="326 1042 1536 1128">5. Neaišku, kodėl nustatyta atitinkamai 70 ir 200 klausimų katalogo apimtis. <p>Siūloma, kad LTSA pagal įvykusių įvykių priežastis, rizikas ir nustatytus pažeidimus parengtų ir nuolat peržiūrėtų vieningą klausimų-atsakymų katalogą.</p>

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

4.	Kiekvienas verslo subjektas, planodamas egzaminus vykdyti nuotoliniu būdu, turi įsigyti egzaminavimo sistemą. Siūloma LTSA sukurti vieningą egzaminavimo sistemą, kuria verslo subjektai galėtų naudotis centralizuotai. Šiuo atveju būtų užtikrintas atsekamumas ir kiti kokybiniai parametrai.
5.	Nenustatyta įrangos, naudojamos egzaminų vaizdo įrašams daryti ir saugoti, nuosavybės teisę ar valdymą kitu teisėtu pagrindu patvirtinančių dokumentų kopijų pateikimo vertė. Siūloma atsisakyti minėtų dokumentų pateikimo ir nustatyti tik minimalius naudojamos įrangos saugumo ir/ar duomenų kaupimo reikalavimus (pvz., duomenys turi būti saugomi ne trumpiau kaip 5 metus.) Alternatyva - po įvykusių egzaminų vaizdo įrašai ir kita informacija įkeliami į LTSA duomenų bazę arba naudojama LTSA sukurta vieninga egzaminavimo sistema.
6.	Kiekvienas verslo subjektas privalo parengti organizacinių ir techninių priemonių, naudojamų egzaminų rezultatų atsekamumui užtikrinti, aprašymą. Aprašymo parengimui nėra nustatytas turinys ir jo reikalavimai. Siūloma parengti turinio reikalavimus arba tipinį aprašymą. Jeigu naudojama LTSA sukurta vieninga egzaminavimo sistema, šio reikalavimo atsisakyti.

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

7. Teikiant prašymą per e. LTSA sistemoje nėra dokumentų šablonų, pavyzdžių, kelrodžių, sistemoje pildomų dalių ir pan. Numatyta galimybė tik prisegti iš anksto parengtus dokumentus. Sistema proaktyviai netikrina duomenų/dokumentų teisingumo, iš principo nepalengvina ir nepadedą pateikti kokybiško prašymo.

[Fizinių asmenų, siekiančių įgyti teisę dirbti pavojingąje geležinkelių zonoje, egzaminų klausimų-atsakymų katalogas](#)

Maksimalus failo dydis: 10MB Galimas failų kiekis: 10

Dokumento data

Dokumento numeris

Pavadinimas	Dydis	Būklė	Veiksmai
Pasirinkti failai			
Tempkite failą ČIA arba jj prisekite			

Siūloma atnaujinti e. LTSA numatant galimybę naudoti sisteminius dokumentus ir kelrodžius.

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

8.	Teikiant prašymą per e. LTSA visa bendrinė informacija (pašto kodas, telefono numeris ir pan.) turi būti pildoma automatiškai pagal vartotojo duomenų kortelę.
9.	Teikiant prašymą, prašoma pridėti kitus dokumentus, patvirtinančius svarbias aplinkybes ir faktus. Neaišku, kokios tai aplinkybės ir kokie faktai turi būti patvirtinti. Siūloma panaikinti perteklinius/klaidinančius langelius.
10.	Teikiant prašymą, reikalaujama pateikti įrodymus, kad pareiškėjas yra sudaręs sąlygas teikiamomis paslaugomis naudotis neįgaliesiems ir ribotos judėsenos asmenims. Neaišku, kokie įrodymai turi būti pateikti (<u>video</u> , nuotraukos ar pan.). Siūloma parengti deklaraciją, pagal kurią verslo subjektas įsipareigoję užtikrinti paslaugų teikimą žmonėms su atitinkama negalia. Šio reikalavimo vykdymą galima patikrinti gavus nusiskundimą arba atlikus vietos patikrinimą.
11.	Suteikus paslaugą, rinkliavos sumokėjimui perduoti duomenis VMI, kuri susietų rinkliavos mokėjimą su periodinių mokesčių mokėjimu / užskaitymu.

Įgaliojimas egzaminuoti fizinius asmenis

Verslo subjekto atliekami veiksmai įgyvendinus pasiūlymus		
Nr.	reikalavimo įgyvendinimui reikalingi veiksmai	Įrašomi procese likusių veiksmų sąnaudos
1.	Užpildoma deklaracija, kuri apima: <ul style="list-style-type: none">• nediskriminacines galimybes;• nešališkumą;• paskatų ar spaudimo nebuvimą;• slaptumą.	20 min.
2.	Pateikiamas prašymas įgaliojimui ir prisijungimams prie egzaminavimo sistemų gauti	1 min.

Praktinė teisės akto analizė

Užduotis - atlikti lentelėje nurodyto teisės akto analizę Vertės srauto žemėlapiu metodu.

Vertinamas teisės aktas arba jo dalis
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. rugsėjo 17 d. įsakymas Nr. A1-425 „Dėl kėlimo kranų priežiūros taisyklių patvirtinimo“
Nuoroda
https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.381441/asr